

Od 7. do 13. decembra 2019

V Sloveniji 12 % ljudi, ki se je rodilo v tujini

V Sloveniji prebiva okoli 250.000 priseljencev oz. prebivalcev, katerih prvo prebivališče je bilo v tujini. Priseljenci predstavljajo 12 % celotnega prebivalstva Slovenije. S takim deležem se Slovenija med državami EU-28 uvršča na 16. mesto. Največji delež priseljencev ima Luksemburg (46,5 %), najmanjšega pa Poljska (1,8 %). Slovenija je tudi ena izmed štirih držav – skupaj s Hrvaško, Švedsko in Nizozemsko – z največjimi deleži priseljencev, ki so tudi državljani teh držav. Prva po deležu državljanov med priseljenci je Hrvaška (zaradi prevladujočega priseljevanja prebivalcev hrvaške narodnosti iz Bosne in Hercegovine ter enostavne pridobitve državljanstva Hrvaške). Med priseljenci v Luksemburgu pa je zelo malo takih, ki pridobijo državljanstvo te države, kar je v precejšnji meri posledica začasnosti prebivanja teh oseb zaradi dela v različnih evropskih institucijah.

Oktobrski podatki o slovenski industriji dobri

Vrednost industrijske proizvodnje v Sloveniji se je v oktobru 2019 glede na oktober prejšnjega leta povečala za 2,7 %, od tega v predelovalni dejavnosti za 3,8 %. Na ravni območja evra je bil padec v industrijski proizvodnji 2,2-odstoten, na ravni EU-28 pa 1,7-odstoten. Največje padce so beležile Nemčija (-6,3 %), Estonija, Romunija in Slovaška (vse -3,9 %), največje rasti pa Madžarska (+6,5 %), Irska (+5,9 %) in Poljska (+3,4 %). Padci v višegrajskih državah so bili manjši tako zaradi nekaj novih investicij kot zaradi tega, ker so to stroškovno učinkovitejše lokacije za proizvodnjo in so neposredno manj vezane na svetovne trge.

V prvih desetih mesecih je bila rast industrijske proizvodnje v slovenski predelovalni dejavnosti 3,6-odstotna, v rudarstvu je bila nižja za 3,4 %, v oskrbi z energenti pa nižja za 1,1 %. Po tehnološki zahtevnosti je bila rast industrijske proizvodnje v visoko tehnološki dejavnosti najvišja (+10,6 %, sem spadata farmacija in visoko-tehnološka elektronska industrija), visoka je bila tudi pri srednje nizko tehnološki (+3,5 %), nižja pa pri nizko tehnološki (+2,3 %) in srednje visoko tehnološki proizvodnji (+1,2 %). Med SKD dejavnostmi so 2-številčno rast industrijske proizvodnje beležile popravila in montaža strojev (+28 %), proizvodnja drugih vozil in plovil (+20 %) in proizvodnja elektronskih in optičnih izdelkov (+10 %). Rast je bila visoka še pri obdelavi in predelavi lesa (+8 %). Padec je bil največji v pridobivanju rudnin in kamnin (-2,7 %), proizvodnji kovin (-2,2 %) in proizvodnji pijač (-1,9 %). Podatki o industrijski proizvodnji v farmaciji niso objavljeni, vendar ocenjujemo, da je bila dosežena rast med 6 in 10 %.

Realni prihodek od prodaje v predelovalnih dejavnosti je bil v oktobru 2019 za 4,3 % višji kot v oktobru 2018, v prvih desetih mesecih 2009 za 2,8 %. Zvišanje je bilo posledica rasti prihodka od prodaje v industriji na tujem trgu. Ta je bil v oktobru tako na letni ravni višji za 6,2 %; to je bila doslej v 2019 najvišja rast. Prihodek od prodaje na domačem trgu pa se je na letni znižal za 1,3 %.

Manjši mednarodni promet z energenti

Izvoz je bil v oktobru 2019 za 7,1 % višji kot v oktobru 2018 (3,1 mrd EUR), uvoz pa za 7,6 % (znašal je 3,2 mrd EUR). Oktober je bil tretji mesec v letu 2019 (poleg junija in avgusta), v katerem je bila vrednost trgovanja z državami članicami EU nižja kot v istem mesecu preteklega leta. V oktobru 2019 je bil izvoz v to skupino držav za 1,5 % nižji kot v oktobru 2018. Uvoz iz teh držav se je znižal za 3,8 %. Na padec izvoza v to skupino držav je najbolj vplivalo zmanjšanje vrednosti izvoza energentov (proizvodov iz skupin nafta in naftni derivati ter električna energija), kar pa je nepomembno z vidika domače dodane vrednosti, saj so ti proizvedeni v drugih državah. Pri uvozu iz držav EU je bila opazno nižja vrednost proizvodov iz skupin železo in jeklo, nafta in naftni derivati ter papir in karton ter izdelki iz celuloze. V prvih desetih mesecih je vrednost uvoza preseгла vrednost izvoza za okoli 200 mio EUR, in sicer predvsem zaradi rasti domače potrošnje in investicij.

Optimizem nemških finančnikov višji že drugi zaporedni mesec

Nemški indeks gospodarskega razpoloženja ZEW se je decembra 2019 močno povečal, in sicer na najvišjo vrednost po februarju 2018. Pričakovanja so se izboljšala zaradi oktobrskega podatka o trgovinskega blagovnem presežku, relativno stabilni rasti BDP v 3. četrtletju 2019 v EU-28 in dobrega stanja na nemškem trgu delovne sile. Oktobrski podatki o industrijski proizvodnji in gibanje novih naročil, ki sta se znižala, pa vseeno potrjujeta, da je lahko nenaden zasuk v optimizmu na trhljih tleh.

Poljaki in Čehi z velikimi zadržki pri klimatskih zavezah

Zeleni paket, ki ga je napovedala nova Evropska komisija, predvideva doseganja ogljične nevtralnosti do leta 2050, kar bodo vse članice EU zelo težko dosegle brez izdatnih vlaganj. Poljska, ki temelji proizvodnjo električne energije na premogu, je tako predlagala oblikovanje 100 milijardnega sklada nepovratnih sredstev, ki bo namenjen regijam, ki bodo imele visoke stroške s prehodom na nove proizvodne tehnologije. Češka, ki temelji tako na jedrski energiji kot premogu, ima podobne izzive ter želi, da jedrska energija ostane del načina proizvodnje, ki ne povzroča CO₂ emisij. V Bruslju so tudi razpravljali o novem večletnem finančnem dogovoru 2021-2027, ki bo manjši že zaradi odhoda Združenega kraljestva iz EU-27, kar pomeni 13 mrd EUR manj sredstev vsako leto. Nekaj držav bo moralo plačevati več, večje prejemnice pa bodo prejemale manj, zato bo dogovor del zapletenega kompromisa. Evropski parlament bi dvignil prispevek vplačil na 1,3 % nacionalnega dohodka, EK na 1,11 %, Nemčija in druge večje vplačnice pa bi ostale pri meji 1 %. Kar 18 članic se je strinjalo, da se kohezijska sredstva ne smejo znižati še bolj zaradi novih prioritet kot so boj proti klimatskim spremembam in migracijam. Aktualne volitve v Združenem kraljestvu naj bi pomenile več jasnosti pri sprejemanju novega dogovora o odhodu Združenega kraljestva iz EU-28, vendar bo verjetno Združeno kraljestvo še naprej vplačevalo svoj delež v proračun EU, če bo želelo ostati del evropske raziskovalne sheme pri inovacijah, vesoljski tehnologiji in obrambi. Zamude pri sprejemanju novega večletnega finančnega dogovora 2021-2027 so prispevale tudi k temu, da se je premaknilo obdobje spremljanja razvitosti posameznih regij, kar pomeni, da bo zaradi tega Slovenija prejela okoli 300 mio EUR manj oz. slabo desetino manj kot v prejšnji perspektivi. Od tega naj bi bilo sredstev za kohezijo za četrtno manj, nižji bodo tudi prilivi od kmetijske politike.

Med Nemci in Američani napeto zaradi plina

Spodnji dom ameriškega parlamenta je sprejel zakonodajno podlago, ki omogoča uvedbo sankcij proti evropskim družbam, ki so delovala v projektu Severni tok 2. pričakovati je, da jo bo ameriški predsednik potrdil. Interesi Nemčije so vodenje lastne energetske politike, ki zaradi zmanjšanja proizvodnje plina na severu Evrope in prehoda na ogljično nevtralnost zahteva večji uvoz plina. Velikega negativnega učinka sankcije ne bi smele imeti, saj naj bi naslavljale le družbe, ki so neposredno vključene v gradnjo plinovoda, ne pa večjih družb investitorov kot so Uniper, Wintershall Dea, Shell, OMV ali Engie. Verjetno bo sankcij deležna družba Allseas, katere ladje gradijo plinovod v baltskem morju. Projekt sicer nekoliko zamuja, predvsem zaradi dolgega časa, ki ga je potrebovala Danska za odobritev dovoljenja o umestitvi plinovoda, ki bo potekal tudi skozi Dansko.

Dogodki v tekočem tednu: petkova poplava objav v Sloveniji

V ponedeljek, 16. 12., bo objavljena plačilna bilanca Slovenije za mesec oktober, kjer bodo najbolj zanimivi podatki povezani z gibanjem izvoza in uvoza največjih skupin storitev: potovanj, transporta in gradbenih del. Objavljene bodo tudi plače zaposlenih pri pravnih osebah v oktobru. Za Nemčijo bo objavljen proizvodni indeks PMI, ki se bo po naših ocenah povečal, in sicer proti vrednosti 45 (prej: 44,1). V Združenem kraljestvu bo objavljen storitveni PMI, ki naj bi se nekoliko poslabšal. V torek, 17. 12., bodo objavljeni podatki o delovno aktivnem prebivalstvu v oktobru. V sredo, 18. 12., bo morda objavljena sprememba pri vodenju monetarne politike na Japonskem, dan kasneje pa v Združenem kraljestvu in na Kitajskem. V petek, 20. 12., bodo razkriti podatki o gospodarski klimi v Sloveniji v mesecu decembru, za katere pričakujemo, da bodo nekoliko boljši. Prav tako bodo na voljo podatki o cenovni dinamiki pri cenah stanovanjskih nepremičnin v 3 četrtletju 2019. Statistika gradbenih dovoljenj za stavbe v novembru 2019 bo pokazala, ali se bo dinamika pospešila, tudi v luči napovedanega paketa državnih garancij, ki naj bi spodbudile večje povpraševanje po stanovanjskih enotah.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 80-odstotna verjetnost, da se nemški proizvodni PMI v decembru poviša na vrednost 45 ali več (NOVO).

Napoved 2: 70-odstotna verjetnost, da se britanski storitveni PMI zniža pod 49 v decembru (NOVO).

Napoved 3: 60-odstotna verjetnost, da se indeks gospodarske klime v Sloveniji poveča na 0,5 v decembru (-1,1 v novembru) (NOVO).